

NOORD-BRABANDER.

Zaterdag, 23 December.

DIERE VERUM QUID VETAT?
MORALIUM

Dit blad verschijnt driemaal per week, en wel Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. De prijs van hetzelfde is / 3-00 per drie maanden; franco tot aan het naaste postkantoor f 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel, en diegenen, welke geen 5 regels beloopten, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier; franco te worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander, te Hertogenbosch.

Uithoofde van het aanstaande Kersfeest en den daar op volgenden Feestdag van den H. Joannes Evangelist zal dit dagblad niet voor Donderdag uit gegeven worden.

KERKELIJKE STAAT.
R O M E.

Sedert eenigen tijd worden de opdelvingen van Pompeia met grooten ijver voortgezet. In de nabijheid heeft men in den gang van een huis vier kolommen in Mozaik ter hoogte van bijna vijftien voeten gevonden. Dit is de eerste ontdekking van dien aard en indien het inwendige van het huis nog soorlijk abdere stukken oplevert, dan is een rijke buit gevonden.

— De Vesuvius is sedert eenigen tijd zeer bedreigend.

— Ons gouvernement is altijd in onderhandeling omtrent het wegzenden der Zwitsersche troepen. Indien men het hieromtrent eens kan worden, zal eene aanmerkelijke bevestiging voor de pausselijke staten plaats hebben.

— Den 29 November is eene plegtige dienst voor Z. H. Pius VII in de Sixtus-kapel van het Vatikaan gecelebreerd. Z. H. assisteerde benevens de Kardinalen in de Solemne mis, welke door Z. Em. den Kardinaal Barberini werd gecelebreerd. Na de mis gaf de H. Vader de gewone absolutie.

Op den eersten Zondag van den Advent, was de H. Vader mede in de Sixtus-kapel in de mis, welke door Z. Em. den Kardinaal Agliardi, Patriarch van Constantinopel tegenwoordig. Na het evangelie deed Pater Alberti, Prokureur-Generaal der Dominikanen eene prediking; na de mis bragt de H. Vader, voorafgegaan van het H. kollegie, processie-gewijze het H. Sacrament, naar de Paulina-kapel, om volgens gebruik, uitgesteld te worden, wanneer het beurt des veertigs-durs gebed voor de kerken van Rome begonnen is.

— Eenige Fransche dagbladen hebben het gerucht verspreid dat de H. Vader ziek was en men vreemde geneesheeren had moeten roepen, om over zijnen staat te raadplegen; dit gerucht verdient even veel geloof als dergelijke andere, die meer dan eens in omloop zijn gebragt en van allen grond ontbloeit zijn.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 19 December.

Men leest in de nieuwe courant van Wurtsburg dat de orde der ridders van Westfalen een krachtig protest tegen de gevangenneming van Mgr. den Aartsbisschop van Keulen zal doen; de meerderheid dier ridders bestaat uit protestanten. Dit blad voegt er bij dat in al de kerken van Rijn-Pruissen gebeden voor den Aartsbisschop gedaan worden en zelfs de geestelijkheid, die de gevoelens van Hermes toegedaan zijn, de genomene maatregelen openlijk afkeurt. De Katholijken hebben in Pruisen niet een enkel dagblad meer om hunne zaak te verdedigen.

Op dit oogenblik worden op het Koninklijk Instituut voor de Drukkunst duizende exemplaren van een manifest inhoudende een regtsgeleerd verslag en niteenzetting der zaak van Mgr. den Aartsbisschop van Keulen gedrukt om wijd en zijd te verspreiden.

(Mercurius van Zwaben 10 December):

— Te Munster was den 16 alles rustig en sedert het gebeurde op den 11 de orde geen oogenblik weder gestoord geworden — Te Frankfort zal den 5 Januarij een groot muzikfeest gehouden worden, ten voordeele van het gedenkteken, dat te Salzburg ter eere van Mozart zal worden opgerigt! — De regering van Hessen-Darmstadt draaft met het verleenen harer concessie tot de Tannus-ijzerbaan tot Mentz; zij stelt als voorwaarde de verbinding van Darmstadt, Frankfort en Offenbach en alzoo met het noordelijke Duitschland, waa in natuurlijkerwijze van de zijde van Frankfort niet wordt bewilligd. — Te Neurenberg zijn de aandeelen voor den spoorweg van die stad naar de Noord-Beijersche grens den 13 dezer tot 6 pCt. geslagen.

— De Heer Bunsen gezant van Pruisen bij den H. Stiel is te Weenen aangekomen.

De Pruisische Staats Courant van den 15 dezer vermeldt, dat de Graaf Arnim tot hiertoe President der regering van Aken in deze zijne functie door den Heer Cunij tot hiertoe Opperste-raadslid der regering van Dusseldorf is vervangen. De Graaf Arnim, wiens verplaatsing bij de Katholijken van Aken niet onaangenaam was; is tot lid van den raad van State en Commissaris Generaal in Keurmark benoemd en behoudt den post en rang van Regerings President.

— In het Journal de la Haye leest men een schijven uit Berlijn dat de Heer Bunsen in last zou hebben om voor welke Commissie ook te Rome, niets toe te geven betrekkelijk de regten van den staat in de kerkelijke zaken. Men voegt er zelfs bij dat, indien het hof van Rome onverbiddeijk zou voorkomen, het concordaat van 1821 daarmede veel zou kunnen lijden, in dien zin, dat deze staatkundige acte vele bepalingen ten voordeele der kerk en ten nadeele van den staat (!!) bevat.

Hoe dit te verstaan is moeijelijk te begrijpen.

— Men schrijft uit Berlijn van den 13 December aan de Allgemeine Zeitung het volgende. Men vernemt uit Minden dat Mgr. de Aartsbisschop geheel afgezonderd leeft; hij verschijnt niet in het publiek en ontvangt geene bezoeken. Zijn tafel, welke altijd uiterst eenvoudig geweest is, is minder dan die van den geringsten burger en hij heeft geweigerd al het geen meerder was. Zijne correspondentie met het hof van Rome ondergaat geene vermindering en reeds onderscheidene reizen heeft hij aan dat Hof geschreven. Gewoon aan gestrengte Godsdienst-oefeningen, levert hij zich daaraan geheel over en brengt het grootste gedeelte van den dag, hoester hij lijdende is, in het gebed door.

Datzelfde dagblad van Augsburg van den 13 December deelt de navolgende verklaring mede.

„Om hulde aan de waarheid te doen, verklaar ik bij deze; dat in eene brief gedagteekend Munster den 30 September 1837 aan Z. Exc. den minister van staat, Altenstein, gerigt, ik formeel den wensch heb geuit, dat door de publiciteit aan de Pausselijke breve, verleend tegen het stelsel en de werken van den Hoogleeraar Hermes, deszelfs wettige kracht zou worden gegeven; met bijvoeging dat; daar van weerszijde de bedoelingen ten aanzien van de leer der kerk goed zijn; men de verlangde eendragt herstelle en aan de bewaarders der heilige leer eene volkomene gerustheid verleene.”

Munster den 7 December 1837:

(geteekend) Gaspard Maximiliaan
Bisschop van Munster
Baron Drosté de Vicharing.

E N G E L A N D.

LONDEN den 18 December

Maandag is een kabinetsraad op het bureau van buitenlandsche zaken gehouden, die door al de Ministers is bijgewoond.

Het lagerhuis is vergaderd geweest, en heeft zich voornamelijk met de voortzetting der beraadslagingen over de wet op de civile lijst bezig gehouden, die ten derde male gelezen zal worden, bij welke gelegenheid de heeren Chalmers, Grote en Hume voornemens zijn, daarin bevestigingen voor te slaan, inzonderheid met betrekking tot de sommen, welke voor de geheime dienst en de betaling van eenige voornamste hofbeambten bestemd zijn.

De heer O. Connell heeft, op zijne doorreis naar Ierland, de stad Birmingham bezocht, en zijne vrienden in eene openbare bijeenkomst toegesproken, en hen onder anderen gezegd, dat zij op hunne hoede tegen Lord Jhu. Russel zijn moesten, die openlijk verklaard had aan de klasse der landbouwers de voorkour boven der fabrikanten te geven.

PARIJS, den 19 December.

De *Sentinelles des Pyrenées* deelt eene uitvoerige statistiek mede, die zeer nauwkeurig schijnt te zijn over de sterkte der Christinos en de Carlisten in de Baskische provincien en Navarre. Volgens deze statistiek zou het geheel bedrag der Christinische troepen, onder de bevelen van den Generaal en Chef *Espartero* zestig duizend man bedragen; de Carlistische troepen tellen een en dertig duizend twee honderd veertig manschappen onder de bevelen van *Don Carlos*, Generaal en Chef.

— De plegtige opening der Wetgevende kamers heeft den 18 December plaats gehad. De Koning heeft zich, door zijne zonen, de Hertogen van Orleans, van Nemours en van Annale vergezeld, in een rijtuig, dat door sterke detachementen ruitery was omringd, naar de vergaderzaal der Afgevaardigden begeven, alwaar zich omstreeks 140 Pairs en 380 leden der andere kamer verzameld hadden. Daar heeft de Koning, op den troon gezeten, en door zijne zonen, de ministers en de maarschalcken omringd, de navolgende aanspraak gehouden:

„MIJNE HEEREN DE PAIRS! MIJNE HEEREN DE AFGEVAARDIGDEN!

„Frankrijk geniet vrijheid en rust. Zijn voorspoed neemt me snelheid toe; zijne instellingen worden beter gevestigd; en de bevolking stelt meer en meer vertrouwen in derzelver duurzaamheid.

„Het herstelde gezag der wetten heeft mij toegelaten, om de inspraak van mijn hart te volgen. Een groote maatregel, waarvan de herinnering mij altijd dierbaar zal blijven, het besluit van kwijtschelding, heeft van de kracht van mijn bestuur getuigd. Die handeling heeft kalme in de gemoederen gebracht, den invloed der verdelijke hartstogten verzwakt, en met iederen dag de samenwerking in ontwerpen tot het aanstoken van wanorde meer belet.

„Het is mijn wil geweest, dat de kiesvergaderingen bijeenkwamen. Mijn vertrouwen op de bevolking is niet beschaamd geworden. Ik zal bij de pogingen, om aan Frankrijk de weldaden der orde en des vredes te verzekeren, in u die getrouwe medewerking vinden, die de kamers mij gedurende zeven jaren hebben verleend.

„Ik heb alle redenen, om mij over mijne betrekkingen met alle vreesde Mogendheden geluk te wenschen, en de algemeene vrede is mij nooit beter bevestigd toegeschenen dan thans.

„Intusschen wordt het Spaansche schiereiland door den burgeroorlog geteisterd. De Koningin-Regentes handhaaft met moed en volharding de regten harer doorluchtige dochter, de Koningin *Isabelle II*. Ik ga voort met de handelingen, welke tot de vestiging van een verbonds getrouwelijk uit te voeren, en ik hoop op de zegepraal eener zaak, die onze belangstelling zoo geheel en al heeft verworven.

„Het huwelijk van den oudsten mijner zonen heeft mijne wenschen ten volle vervuld. Aan de herinnering dier gebeurtenis, welke eene bron van zoo veel geluk voor mijn gezin is, zal zich altijd die der bliken van genegenheid hechten, waarmede Frankrijk, de kamers en de bewoners dezer hoofdstad de jeugdige Prinses hebben ontvangen, die zich onder mijne kinderen kwam vermengen.

„Mijne tweede dochter, de Prinses *Maria* heeft sedert eene huwelijksverbintenis gesloten, die de betrekkingen van goede vriendschap met naburige Staten nog slechts kan vermeerderen.

„In Afrika is onze verwachting vervuld. De Fransche vlag wappert op de muren van Constantine. Zoo de overwinning vroeger nog meer tot de vergrooting van Frankrijks magt heeft bijgedragen, heeft zij toch nimmer den roem en de eer onzer wapenen hooger verheven. Mijn zoon, de Hertog van Nemours, heeft dat deel aan het gevaar genomen, hetwelk hem toekwam. Zijn jonge broeder heeft zich bij hem willen voegen, en dat gemeenschappelijk aandeel aan den arbeid en den strijd van ons leger willen nemen door hetwelk sedert langen tijd mijne zonen getoond hebben tot dat leger werkelijk te behooren. Hun bloed behoort evenzeer aan Frankrijk, als dat van alle zijne overige zonen.

„Terwijl ik dankzeggingen ten hemel opzend voor de bescherming, die hij aan onze wapenen heeft verleend, moet ik met u het verlies van zoo vele dapperen betreuren, die op het veld van eer zijn gestorven. Het vaderland toont bij hunne graven deszelfs rouw en erkentelijkheid. Het had reeds vooraf alles bekrachtigd, wat ik, om aan de openbare smart te voldoen, en de schuld van Frankrijk jegens deszelfs heldhaftige verdedigers af te doen, verordend heb. Er zal u een ontwerp van wet worden aangeboden, strekkende om aan de weduwen en kinderen van den dapperen generaal *Damrémont* een blijk der nationale dankbaarheid te geven. Ik heb den ouden krijgsman, die hem heeft vervangen, en die, zoo als hij zijde, op zijne langdurige loopbaan niets heeft bijgewoond, hetwelk thans niet door onze jonge soldaten is gevenaard, tot de hoogste waardigheid bij het leger verheven.

„Ik heb in het oosten van Algeria, even als in het westen van dat land, den vrede willen bewaren; maar de halsstarrigheid van

den *Hey*, die te Constantine regeerde, maakte het ons tot om aan de inboorlingen in onze Afrikaansche bezittingen nog maal te toonen, dat zij het denkbeeld om ons te wederstaan, ten opgeven. In het westen is eene overeenkomst gesloten, waarvan bepalingen getrouwelijk worden uitgevoerd en reeds tot gelukkige uitkomsten hebben geleid.

„Er zal u een volledig overzicht van onzen toestand in Al worden aangeboden, en ik zal u de middelen moeten vragen om de behoeften van onze vestigingen aldaar te voorzien.

„Overal verleenen onze smaldeelen aan onze handelsbetrekkingen al die ondersteuning en bescherming, die zij het recht hebben daarvan te verwachten. Er zijn uit onze havens gezanten vertrokken om de moeilijkheden te gaan uit den weg ruimen, die zich dert zoo langen tijd aan de uitvoering der door Haiti jegens Frankrijk aangegane verbintnissen in den weg stellen. Te gelijker hebben eenige oorlogschepen den steven naar de kusten van Mexico gewend, ten einde aan de Franschen die in het binnenland dier streken handel drijven de gerechtigheid en veiligheid te verzekeren, waarop zij aanspraak hebben.

„Ik heb met Bolivia een handelsverdrag gesloten, en ik hoop dat wij achtereenvolgende met al de staten van Zuid-Amerika betrekkingen zullen aanknoopen, waarvan onze koophandel de gelukkige uitwerkselen zal ondervinden.

„De toestand onzer geldmiddelen is altijd voorspoedig, en openbare inkomsten zijn nog sedert de laatste zitting der wetgevoeren toegenomen.

„De ontwerpen van wet, die door artikel 69 van het charter aangekondigd, zullen op nieuw worden aangeboden.

„Sedert langen tijd was al de aandacht mijner regering op het stelsel van gevangenisstraffen gevestigd. Een ontwerp van wet tot verbetering daarvan zal aan uw onderzoek worden onderworpen.

„Een ander ontwerp van wet zal de hervorming onzer wetgeving op het stuk der handelmaatschappijen ten doel hebben.

„Reeds zijn aanzienlijke geldsommen voor openbare werken toegestaan. Ons blijft over, om onze groote linien van gemeenschap te verbeteren en nieuwe daar te stellen, ten einde het vertier van onzen landbouw en van onzen nijverheid gemakkelijker te maken. Er zullen algemeene denkbeelden daaromtrent over dit veelomvattende onderwerp, alsmede de gewerkte plannen wegens onderscheidene belangrijke ondernemingen aan uwe beoordeeling worden onderworpen.

„De omstandigheden door de burgeroorlog omringd gezien. Laat ons, mijne heeren, door onze eenschtheid en onze wijsheid bevestigen, wat wij door onze moed en onze vaderlandsliefde verworven hebben. Laten wij trachten, om de pijnlijke herinneringen van onze verdeeldheden uit te wisschen en dat er geen ander spoor van de woelingen, waardoor wij zoo veel geleden hebben, overblijve, dan het sterker gevoel der behoefte, om den terugkeer daarvan te voorkomen.

„Laat ons voortgaan, Mijne Heeren, op dien geregelden en vreedzamen weg, aan welke bewandeling wij de vermeerdering van rijkdom en voorspoed, die Frankrijk thans geniet, verschuldigd zijn. Dit is de vurigste wensch van mijn hart. Mijn leven is aan de handhaving van alle de waarborgen voor onze rust en voor onze vrijheden toegewijd en het is tot vervulling dier groote taak, dat ik uwe medewerking inroep.”

BELGIË.

BRUSSEL, den 21 December

Alhier zijn de Courriers terug gekomen, die ter zake van het gearde omtrent het Grünenwalder bosch, door het bewind naar Londen en naar Parijs gezonden waren. Na de ontvangst van de elve is op het paleis een ministerraad gehouden. Zoo men zeide, hadden de kabinetten van Frankrijk en Engeland de vredelievende bemiddeling der zaak op zich genomen, doch er waren ook berichten uit Frankfort gekomen wier inhoud minder bevredigend was. De bondsvergadering had zich namelijk incompetent verklaard, als hebbende geen deel genomen noch aan de Londener conferentie, noch aan het traktaat van 22 Mei, het *status quo* daarstellende; aan den anderen kant verplichtte haar de bondsakte om de maatregelen van behoud en eigendom, door een van derzelver leden genomen, te ondersteunen.

— Het Budget van Binnenlandsche zaken heeft 4 miljoen 16,150 franken voor de Geestelijkheid en den Katholijken eeredienst beschikbaar. Hiervan zijn 40,000 franken voor herstellingen aan de St. Gudula-kerk te Brussel en 25,000 franken voor de St. Jacobs-kerk te Luik bestemd.

De Centrale afdeling van de Kamer der vertegenwoordigers noodigt als het ware het Gouvernement uit om over de voor de kerken toegestane som niet te beschikken, dan onder voorwaarden dat de fabrieken der kerken, de steden en de provincien ten minste eenig deel aan de herstellingen zullen nemen. Zij heeft ook den wensch

genit om binnen kort de belofte van het Gouvernement verwezen lijkt te zien, om het ontwerp van wet ter regeling der pensioenen voor de Katholieke geestelijkheid aan te bieden.

Het *Provinciaal Dagblad* van Luik vermeldt, dat de eerwaarde heer *Michelis*, kapellaan en secretaris van Mgr. den Aartsbisschop van Keulen, een jong mensch van vijf en twintig jaren, die van protestantsche ouders afkomstig is, zijnen eeredienst afzwoer, toen hij zeventien jaren oud was om den Katholijken Godsdienst te omhelzen en thans in het lot van Mgr. den Aartsbisschop te Minden deelt.

N E D E R L A N D E N

'SHERTOGENBOSCH, den 22 December.

Naar men verneemt zal er op het einde dezer week bij Z. M. groot diner worden gehouden, waarop al de leden van de Staten-Generaal genoodigd zijn.

— Door Z. E. den Directeur-Generaal van Oorlog zal, op Donderdag 17 Januarij aanstaande, de leverantie aanbested worden eener hoeveelheid van meer of min 32,000 ellen inlandsch gefabriceerd gekeperd Tentendoek, ter breedte van 75 duimen.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Dingsdag zijn ontvangen onderscheiden verzoekschriften uit Rotterdam, Delft, Arnhem en elders, bedenkingen voordragende tegen het aangeboden ontwerp van wet, houdende eenige wijzigingen in het tarief der regten op den in- uit- en doorvoer, bijzonder voor zooveel betreft het voorgestelde inkomend regt op de steenkolen. Zij zijn aan de commissie tot de verzoekschriften toegezonden.

De Centrale Afdeling heeft verslag gedaan op het ontwerp tot verandering der wet van 16 Mei 1829, houdende bepalingen wegens den overgang van de vroegere tot de nieuwe wetgeving. Uit dat verslag blijkt, dat de antwoorden der Regering, dit ontwerp betreffende, mitsgaders de veranderingen daarin, voor kennisgeving zijn aangenomen; zullende de bezwaren, welke alsnog bij sommige leden zijn blijven bestaan, ter gelegenheid van de openbare beraadslaging worden voorgedragen. Het verslag zal worden gedrukt en rondgedeeld, en de beraadslagingen over het ontwerp worden aan de orde van den dag gesteld op Donderdag, des ochtends ten 11 ure.

De commissie tot de verzoekschriften heeft, bij monde van de heeren *van den Mortel*, *Vijshuis* en *Star Busman*, verslag gedaan: 1°, op een verzoekschrift van *J. Meursing* en negen andere verveenders van Bruinerveen, provincie Drenthe, verzoekende verhooging van het regt van invoer op de steenkolen en afschaffing van de belasting op den turf; 2°, op verzoekschriften van de kamers van koopman en fabrieken te Schiedam, van koren-wijnbranders te Delfshaven en van koren-wijnbranders te Delft, houdende bezwaren tegen het voorgestelde inkomend regt van f 1, 50 voor de met Nederlandsche schepen aangevoerde steenkoolen, en 3°, op verzoekschriften van de heeren *Muller*, *Zwart* en *Comp.*, zeepzieders, olieslagers, koren- en moutmolenaars te Weesp; *Gerrit van Hoogstraten* en *Zoon*, zoutzieders, touwslagers en olieslagers te Dordrecht; *Thomas Wilson*, fabrikant te Haarlem, en de *Heus* en *Zoon*, koperpleetters en smelters te Utrecht, mede verzoekende dat de Kamer hare goedkeuring aan de voorgestelde wijzigingen in het tarief, voor zooverre de steenkolen betreft, mogt weigeren. Op voorstel der commissie zijn al deze verzoekschriften ter griffie nedergelegd, terwijl op verzoek van eenige leden de godane verslagen zullen worden gedrukt en rondgedeeld. Daarna is de vergadering tot aanstaanden Donderdag uit een gegaan.

— Den 15 dezer is op de hoofstede de Oranje-polder, nabij Arnhemuiden, de vrouw van *Jacobus van 't Westende*, landman, onder bijstand der stads-vroedvrouw *M. Vermeulen*, voorspoedig verlost van drielingen, alle meisjes, waarvan een is dood geboren, doch de beide andere welvarend zijn.

NIEUWE AANSLAG OP DE CONSTITUTIE VAN KRAKAU IN POLEN.

Volgens berigten uit die Hoofdstad, welke door onderscheidene Pansche dagbladen worden medegedeeld, verneemt men het volgenede.

De verbondene Mogendheden hebben ons eene grondwet gewaarborgd en de onafhankelijkheid beloofd. Men weet thans hoedanig het met onze onafhankelijkheid even als met die van het overige gedeelte van Polen gelegen is; thans heeft men die Constitutie aangerand, zonder zelfs Frankrijk en Engeland te raadplegen. Zie hier de publicatie welke op bevel der residenten van de drie Mogendheden gedaan is.

1°. 1 e Ambten der Maires en onder-regters (*Sous juges*) der arrondissementen en gemeenten zijn afgeschast en hunne attributen zullen door de politie der stad Krakau uitgeoefend worden.

2°. Het dagblad voor de vergaderingen van den Bondsdag zal niet mogen worden uitgegeven, zonder autorisatie van den President van den Senaat der Republiek.

3°. De lijst der kandidaten voor den Senaat zal aan de drie residenten der drie verbondene Mogendheden worden aangeboden, die denzelven bepaaldelijk zullen sluiten.

4°. Wanneer eenige wanorde in de republiek ontstaat, heeft de Senaat het regt om den Bondsdag te doen opschorten en de vergadering voor zes maanden uit te stellen.

5°. De beslissing van den Senaat kan in gewichtige omstandigheden opgeschort of door den wil der residenten van de drie beschermende Mogendheden vernietigd worden.

6°. De Senaat zal noch den directeur van politie noch het hoofd der stedelijke militie, zonder de toestemming der residenten kunnen benoemen.

7°. Tot onderhoud voor de geheime politie worden tien duizend florijnen toegekend.

8°. Al de wetten door den Bondsdag aangenomen kunnen opgeschort of door den wil der residenten vernietigd worden."

MENGELINGEN.

Te Keulen heeft men onlangs bij het uitgraven van den grond voor het leggen van fondamenteen voor de school tot de pastorie der kerk van de *H. Columba* behoorende, doopvonten gevonden, die naar alle waarschijnlijkheid van de IX of X eeuw dagteekenen. Het geheel verlegenwoordigt eene ronde kom. Aan vier zijden op den rand zijn hoofden uitgehouwen, die zeer grof gewerkt zijn; rondom de kom zijn onderscheidene gedrochten afgebeeld, die veel betrekking hebben met die welke men in de gnostieke beeldhouwkunde aantreft. Aan de eene zijde ziet men twee draken, waarvan de halsen te zamen gevlogten zijn; aan de andere zijde een leeuwen kop met twee ladders en een draak half visch. Dit is een der belangrijkste gedenkstukken der kunst uit de middeleeuwen, hetwelk tot hertoe van dien aard bekend is.

Men heeft veel gesproken over het weder uitvinden van schilderen op glas door een jong kunstenaar uit Vlaanderen. Doze kunst is thans in Beljeren zeer ver gevorderd, alwaar de schilder *Boortel*, te Munchen, een groot kerk-venster heeft afgewerkt, verbeeldende den heiligen *Christoffel*, naar de schilderij van *Hemling*, die in de oude verzameling van *Boisserée* gevonden is.

Enige tijd geleden heeft men veel gesproken over een ontwerp door eenige kunstenaars daargesteld om de schilderij, *de afdoening van het kruis*, door *Rubbens*, geplaatst in de Cathedrale kerk van Antwerpen, in Mozaik na te bootsen. Dit zou een overheerlijk middel zijn om de gedachten van dien grooten schilder ongeschonden en onveranderlijk te bewaren. Een werk van dien aard is door een kunstenaar, de heer *Welker*, uit Riga, voltooid en verbeeldt de gedaante *verandering* door *Raphaël*. Dit Mozaik van eene merkwaardige schoonheid en fijne uitvoering, waarvan slechts weinige voorbeelden zijn, vindt men te St. Petersburg, alwaar de maker voornemens is eene school op te rigten en de kunst te onderwijzen.

Enige tijd geleden heeft men op onderscheidene plaatsen, en bijna te gelijker tijd, stukken gevonden, die een nieuw licht over de geschiedenis van twee der grootste mannen van de zeventiende eeuw verspreiden.

De heer *Victor Cousin* heeft in de bibliotheek van Leyde vele onuitgegevene brieven van *Descartes* en andere papieren betrekkelijk dien wijsgeer gevonden. Het belangrijkste stuk is eene dissertatie van den vermaarden *Nuygens*, waarin hij aan eene gestrengere kritiek de geschriften van *Descartes*, dien hij als wiskundige, als wijsgeer en natuurkundige beschouwd, onderwerpt en doorbewijzen doen zien, dat vele voorgewende ontdekkingen door vroegere schrijvers reeds bekend waren.

In Engeland heeft men onderscheidene authentieke handschriften van Newton, gevonden, die vele boekdeelen zullen uitmaken en door *Robinson*, Secretaris der academie van Edinburg en Brewster er levensbeschrijver van Newton, zullen uitgegeven worden.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

** Bij J. T. SOMMER Boekhandelaar te Almere is te bekomen, het Fraai gelijkend Portret, van Zijne Hoogwaardigheid, CLEMENS AUGUST, *Freiherr Droste zu Vischering*, Aartsbisschop van Keulen . . . prijs f 1-80. Idem van C A S P E R M A X I M I L I A N, Bisschop van Munster f 3-50

BEKENDMAKINGEN.

MENAGERIE

De Ondergeteekenden hebben de Eer te ver-

wittigen dat ieder avond de Exercitien en de V O E D I N G ten 7 ure zal plaats hebben en dat Maandag 25 December: *Eerste Kerstdag*, de M E N A G E R I E zal gesloten zijn. Heden bij de middag V O E D I N G, zal de B O A C O N S T R U C T O R, van M A A F T I N zijne pause uredoet gespijst worden.

Ook bieden de Ondergeteekende eene Collectie vreemde K A M E R V O G E L E N, als mede Blaauwe Sprekende P A P E G A A I J E N, voor Nieuwe Jaars geschenken te koop aan, tot eene Civiele Prijs.

De Prijzen der plaatsen:

Eerste Rang 60 Cents.

Tweede Rang 20 Cents.

H. MARTIN en Comp.

De Notaris JOHANNES DE BERGH, te 's Hertogenbosch, heeft provisioneel verkocht: Eene groote **H E E R, E N H U I Z I N G E**, geqt. C. 322 en 323, bestaande in dertien Beneden en Bovenkamers, Provisie- en Dienstboden-kamers, Kenken, Wasehhuys, Zolders, Kelders, zeer groote **T U I N** en verder **A A N H O O R E N** en Commoditeiten, staande te 's Hertogenbosch, in de Choorstraat, nabij de Groote Kerk; met de Slagen voor **f 6310,00**. Voorts hebben de Notaris **B I J V O E T**, en voorn. Notaris **D E B E R G H**, alnog provisioneel verkocht:

Een wel ter Nering staande **H U I S** en **E R V E**, genaamd **de Moriaan**, geqt. 292, bestaande in Voorhuys, Kantoorje, Binnenkamer en andere vertrekken, Zolders, Kelder en verdere Aanhooren, te 's Hertogenbosch, in de Hinthamerstraat; voor **f 2,690,00**. Alles bereider bij gedrukte Biljetten omschreven; zullende de finale verkoopning geschieden, op Donderdag den 28 December 1837, des avonds ten 7 ure, te 's Hertogenbosch, in het Oud Stads Koffijhuis neven het Stadhuis.

De Notaris JOHANNES DE BERGH, te 's Hertogenbosch, zal buiten de Vugterpoort dier Stad, op Vrijdag den 29 December 1837, des morgens ten 9 ure te beginnen, in het openbaar verkoopen:

Eene zeer groote partij gebruikt en ongebruikt **T I M M E R H O U T**, van verschillende lengte en zwaarte, bestaande in: 60 Eiken Palen, 60 Eiken Balken en Ribben, 100 Eiken Platen en Planken, 200 Greenen en Dennen Platen en Planken, 150 Vlotdeelen, 100 Masten Palen, 50 Masten Leggers, 150 Masten Ribben en Balken.

Voorts eene aanzienlijke partij **E I K E N S C H A L E N** en ander soort van **H O U T**, alles leggende zoo aan de tweede Brug buiten de Vugterpoort, als aan de Roode Brug, omtrent het Fort **Isabelle**.

Zullende allen hetzelfde, daags voor de verkoopning, in Koopen afgedeeld, voor een ieder te zien zijn, en wat de verkoopning

Betaaldag **1° Maart 1838**, mits stellende twee goede en alszoodanig bij voornoemden Notaris bekende Borgen.

Het Kollegie van Regenten over de Godshuizen en den algemeenen Armen te 's Hertogenbosch, is voornemens in het openbaar Aanbesteden het **A F B B E K E N** en weder **O P B O U W E N** van een gedeelte van het **K R A N K Z I N N I G E N - H U I S** binnen gemelde Stad.

De aanbesteding zal plaats hebben op Donderdag, den 18 Januarij 1838 in de gewone Vergaderkamer van voorn. Kollegie in het Groot Zieken Gasthuis des middags ten twaalf uren.

De voorwaarde der aanbesteding zal acht dagen te voren te lezing liggen op het Kantoor van den Ontvanger van het algemeen Ambstuur in het Oud Mannen- en Vrouwenhuys, het Oud Stads Koffijhuis bij **D A N S E N** en het Eindhovens Koffijhuis bij **L A N D H E E R** in de Hinthamerstraat, zullende de heer stads Architect alle verzocht wordende inlichtingen geven.

L. M. A. N. G. brengt Bij deze ter kennis der Dames, dat hij ontfangen heeft een nieuw schoon assortiment **D E M O U S E L I N E D E L A I N E**, in verschillende kouleppen van **f 13** tot **f 34** het Kleed of de **16** Ellen. Hij neemt deze gelegenheid te baat, om zijn groot assortiment van **Schwals**, **Foullards** en andere **Moden-Doeken**, enz. aan het geachte **Publiek** aan te bevelen. Is woonachtig in het Benedenhuys van **S A U E R E S S I G**, den Hoek der Groote Markt, gaande naar de Hinthamerstraat te 's Hertogenbosch.

V E R K O O P I N G.

Ten sterfhuize van **Wijlen den Hoog Wel Geboren Heer Barch S W E E R T S D E L A N D A S** te Nijmegen, aan de Houtstraat, op **Woensdag den 27 December 1837**, te beginnen des voormiddags ten **10** ure:

2 BRUINE STAAL, RUINE RIJTUIG PAARDEN, oud 5 jaren, mak in alle tuig, hoog 10 palmen en 62 duimen.

Een **SCHIMMEL, MERRIE CHAIS PAARD**, d. deux mains, mak en trouw, hoog 10 palmen en 57 duimen.

Eene **BAROUCHETTE**, voor 9 personen, met eene Achterzitting, goet verfact, met koperen Lantarens, gevoerd met blaauw Laken, geheel nieuw.

Een **CABRIOLET**, voor een Paard, met uitschuivende Assen, donkerbruin verfact, met plek Lantarens en Naad-banden met blaauw Laken gevoerd, sterk en zonder gebreken.

Eenige **RIJTUIG, CHAIS-PAARDEN-TUIGEN**.

BERNARD ESTOURGIE, Fabrikant van **PARAPLUIEN** en **PARASOLS**, te 's Bosch, in de Korte Kerkstraat, ten huize van den heer **J. L. GRAND**, heeft de eer het publiek te verwilligen, dat hij voorzien is van een groot assortiment **PARAPLUIEN**, **PARASOLS**, **BALEINEN**, **ZWEEPEN**, **ROTTINGEN**, en andere Voorwerpen, tegen de gematigste prijzen. Hij **VERKOOPT**, **BERSTELT** en **VERWISSELT** Parapluien en Parasols tegen eenen eerelijken prijs.

Graanprijzen te 's Hertogenbosch, den 21 December 1837.

Rogge	} per Ned. Mud.	f 5-00 à 4-60
Boekweit		4-00 à 3-50
Haver		1-80 à 0-00
Garst		0-00 à 0-00
Het Nederlandsche pond Boter		0-62 à 0-58
Roggebrood 26 Cents.		

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

Te Londen waren den 16 December de fondsen genoteerd; 3 pCt. gec. 93⁷/₈; Ned. 2¹/₂ pCt. 51⁷/₈; Sp. Ardoin 19⁷/₈, ⁵/₈; Portl. 20⁷/₈; Braz. 80⁷/₈; Columb. 25⁷/₈.

Te Parijs waren de fondsen den 18 December genoteerd: 5 pCt. 108; 3 pCt. 79,15; Nap. rent. 98,15; Sp. Ardoin 21⁷/₈; Portl. 87⁷/₈; Rom L. 100⁷/₈.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

Woensdag 20 December ten vier ure.
Werk. schuld 2¹/₂ pCt. 53⁷/₈, ⁵/₈; Dito 5 pCt. 101⁷/₈; Kansb. f 22⁷/₈, ¹/₁₆; Amort. Synd. 4¹/₂ pCt. 93⁷/₈; Handelmr. 173⁷/₈, 172⁷/₈; Ardoins van 85 p. sl. 19⁷/₈; Metalliek 5 pCt. 101; Braziliën 79⁷/₈, ⁷/₈.

Donderdag den 21 December, ten vier ure.
Werk. sch. 2¹/₂ pCt. 53⁷/₈; dito 5 pCt. 101⁷/₈; Kansbiljetten f 22⁷/₈; Amort. Synd. 4¹/₂ pCt. 93⁷/₈; ¹/₁₆, ⁵/₈; Handelmaatsch. 173⁷/₈, 172⁷/₈; 172 Ardoins. 85 p. sl. 19⁷/₈; ⁷/₈; Braziliën 95⁷/₈.

PRIS-COURANT DER EFFECTEN TE AMSTERDAM. Den 20 December 1837.

Laagste Hoogste Koers ten		Laagste Hoogste Koers ten		Laagste Hoogste Koers ten	
koers.	koers.	koers.	koers.	koers.	koers.
NEDERL. Werk. sch. 2 ¹ / ₂ pCt. 53 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	PARISSEN, dito dito R. 50	f 100
Dito dito.....	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Negat. Londen 1830....	4 pCt.
Uitgestelde schuld.....	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Oostenr. Aand. L. II. 100	f 100
Kansbilj. van dito.....	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Dito dito B. 250	f 250
Amortisatie Syndikaat 4 ¹ / ₂ pCt.	93 ⁷ / ₈	93 ⁷ / ₈	93 ⁷ / ₈	Metalliek.....	0 pCt.
Dito dito.....	93 ⁷ / ₈	93 ⁷ / ₈	93 ⁷ / ₈	Dito.....	3
Handel-Maatschappij 4 ¹ / ₂ pCt.	172 ⁷ / ₈	172 ⁷ / ₈	172 ⁷ / ₈	Dito te Londen gen....	5
Nieuwe dito.....	172 ⁷ / ₈	172 ⁷ / ₈	172 ⁷ / ₈	Dito.....	2 ¹ / ₂
Obl. Leening.....	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Ween Bank Goll et C. 5	5
Frankl. Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Dito.....	4
Engelsche Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	N. Weener Aand. f. 500	f 500
Engelsche Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	DEUTSCHL. L. te Lond. 3 pCt.	73
Engelsche Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	BRAZILIEN, dito Rutsch. 5	79 ⁷ / ₈
Engelsche Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Brazelekort, Aand. bij Lot.	f
Engelsche Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Russ. Fr. Aand. 500 fr.	f
Engelsche Aand. Grootb. 3 pCt.	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	101 ⁷ / ₈	Dito 100 fr.....	f